herpy

SALAMANDRAR

Chinese Fire-bellied Newt

Cynops orientalis

Cynops orientalis är en liten, smal vattensalamander på 6-10 cm med svart rygg och en skarpt orange till röd buk med svarta fläckar. Arten kommer från östra Kina, föredrar kallt, lugnt vatten och är en av de vanligaste salamandrarna i akvarier. Den är lätt att sköta när vattnet hålls svalt, och honan lägger äggen ett i taget i vattenväxternas blad.

Familj: Salamandridae Tidigare namn: *Hypselotriton orientalis; Triturus orientalis* **Mild hudgift**

FAKTARUTA

DJURET

Vuxenstorlek	**6-10 cm** total längd inkl. svans
Livslängd	**10-15 år**
Aktiv	**På dagen och på natten**
Levnadssätt	**Akvatisk**
Biotop	**Våtmark och tempererad skog och äng**
Hudgift	**Mild** Tvätta händerna efter kontakt och håll fingrarna borta från ögon och mun
Svårighetsgrad	**Nybörjare**

SKÖTSEL

Min. terrarium	**60 × 30 × 30 cm** L × B × H för 3 vuxna djur
Temperatur, dag	**14-20 °C**
Temperatur, natt	**12-18 °C**
Luftfuktighet	**70-90 %**
Vatten	**Akvaterrarium** djup 15-25 cm
Vattentemperatur	**14-20 °C**
UVB	**Behövs inte**
Föda	**Insekter och maskar/sniglar**
Hålls	**Parvis eller i grupp**

AVEL

Fortplantning	**Äggläggande**
Utveckling	**Larver i vatten**
Äggläggning	**I vatten**
Könsmogen	**12-36 mån.**
Ägg per säsong	**10-236**
Kläckning	**13-24 dagar** vid 15-23 °C
Larvtid	**90-150 dagar** från kläckning till metamorfos
Larvföda	**Små vattendjur (dafnier, myggolarver)**
Yngelvård	**Ingen**

SKYDD OCH PAPPER

CITES	**Ej listad**
EU-bilaga	**Ej listad**
IUCN	**Ej bedömd (NE)**

Om arten

Cynops orientalis är en liten vattensalamander på 6-10 cm. Ryggen är svart, mörkbrun eller gråaktig, och bukssidan är röd till orange med oregelbundna svarta fläckar. Färgen fortsätter ofta som ett rött band på svansens undersida. Svansen är sidoplattad och används för att simma. Huden är förhållandevis slät, svansen har en avrundad spets, och öronkörtlarna bakom huvudet är tydliga. Enstaka djur blir periodvis ljusa, grå, beige eller svagt rödbruna, ofta med ett svagt orange ryggstreck och mörk marmorering på sidorna. Skiftet varar från timmar till månader och har ingen känd förklaring. Vissa djur blir permanent ljusa.

Hanarna blir under 8 cm och är smalare och mer kantiga i tvärsnitt än honorna. De har en kortare svans med något högre fenkant och en uppsvälld kloakregion, som är mest utpräglad under parningstiden. Honorna är större och mer avrundade. Livslängden i fångenskap är inte väl dokumenterad; 10-15 år är en uppskattning.

Bukfärgen kommer från karotenoider i födan och bildas inte av djuret självt. Uppfödda djur som inte får karotenrik föda blir gula eller gräddfärgade på buken. Det har ingen betydelse för hälsan.

Arten liknar *Cynops pyrrhogaster* och förväxlas ofta med den. *C. orientalis* är mindre, har slätare hud, plattare rygg och en rundare svansspets. Två underarter har beskrivits, *C. o. orientalis* och *C. o. qianshan*, åtskilda av Yangtzefloden, men de skiljer sig knappt från varandra, och utan känd fångstplats går de inte att skilja åt. 2009 flyttades de kinesiska arterna till släktet *Hypselotriton*, men de flesta räknar i dag bara *Hypselotriton* som ett undersläkte.

Huden avger ett milt gift som huvudsakligen består av tetrodotoxin. Det kan ge domning eller irritation vid hudkontakt, särskilt på slemhinnor, och är bara farligt om det sväljs i större mängder. Tvätta händerna före och efter att du har rört vid djuren eller vattnet, och rör inte vid ögon och mun.

Utbredning och livsmiljö

Cynops orientalis är hemmahörande i östra Kina och finns i provinserna Jiangsu, Zhejiang, Jiangxi, Anhui och Hubei. Den är förhållandevis vanlig och utbredd i låglandet och i bergstrakter, och det finns inga kända introducerade bestånd som ingår här.

> **Naturlig utbredning:** Kina.

LIVSMILJÖ

C. orientalis lever i kallt, stillastående eller svagt strömmande sötvatten: dammar, brunnar, diken, risfält och terrasserade fält samt små bäckar och översvämmade fält i bergsdalar. Vattnet ligger ofta i skuggan av gräs och har lerig eller sandig botten med växtrester och tät vegetation. Djuren simmar ofta upp mot ytan och skjuter aktivt fram och tillbaka.

Arten förökar sig från mars till juli, mest i april och maj, när vattnet är 15-23 °C. På vintern går den i vintervila. Om vuxna djur i naturen också tillbringar längre perioder på land är inte känt. De nyförvandlade ungarna är landlevande.

Läs mer: Vintervila och årstider

Skötsel

TERRARIET

Ett akvarium på 60 × 30 × 30 cm (omkring 50 liter) räcker till ett par eller en liten grupp på tre vuxna. Större är bättre, särskilt om djuren hålls i grupp. Akvariet ska vara tätt planterat med undervattensväxter, mossa och flytande växter, som djuren uppskattar mycket, och ha många gömslen av sten, rötter och trä. Botten kan vara bar eller täckt av mycket fin sand. Grus är olämpligt, eftersom djuren kan svälja det och få tarmstopp.

Ett landområde är nödvändigt, även om arten är nästan rent akvatisk. Staplade stenar, en flytande kork eller en planterad landdel som bryter vattenytan räcker. Enstaka djur går regelbundet upp på land, särskilt på natten. Uppehåller sig ett djur mycket länge utanför vattnet är vattnet ofta för varmt eller smutsigt, eller djuret är sjukt; sänk temperaturen och kontrollera vattenkvaliteten. Nyinköpta djur kan vägra gå i vattnet under en period, vilket ofta beror på stress. Ett landområde med bara 1-2 mm vatten eller en plats där djuren inte kan torka sig helt får dem oftast att återvända till vattnet.

Locket ska sluta tätt, eftersom salamandrar tar sig ut genom de minsta öppningar. Håll inte arten tillsammans med större, aggressiva amfibier.

TEMPERATUR

Vattnet ska hållas på 14-20 °C. Arten tål kortvarigt upp till 25 °C på sommaren, men vattnet bör inte komma över 23 °C och får aldrig komma över 26 °C. Många problem med arten beror på att den hålls för varmt. Placera akvariet i det kallaste rummet, i en källare eller i ett utrymme med kylning, och använd vid behov fläktar eller kylaggregat för akvarier.

På vintern ska temperaturen ner till 5-15 °C, gärna med kortare dagslängd. Egentlig vinterdvala är inte nödvändig, men den kalla perioden främjar parningsbeteendet tydligt. Natten får gärna vara lite svalare än dagen. Djur som stannar på land länge är ofta ett tecken på för varmt eller smutsigt vatten.

LUFTFUKTIGHET OCH SPRAYNING

Arten lever nästan helt i vatten, så luftfuktigheten över vattnet är inte kritisk och har inte mätts för arten. Under ett tätt lock med ett landområde är den hög, omkring 70-90 %. Landområdet får inte torka ut helt; håll det fuktigt med mossa och växter, så att djur som går upp på land inte torkar ut. Sprutning är inte nödvändig.

Läs mer: Luftfuktighet, sprayning och ventilation

VATTEN OCH VATTENKVALITET

Vattenståndet är 15-25 cm. Det ger tillräckligt djup för att simma och en sval vattenmassa, men djuren ska alltid ha lätt tillgång till ett landområde. Vattnet ska vara rent, och temperaturen 14-20 °C. Använd kranvatten som behandlats med ett medel mot klor.

Ett filter är valfritt, men rekommenderas inställt så svagt som möjligt, eftersom arten kommer från stilla vatten och inte klarar stark ström. Ett svampfilter drivet av en luftpump är lämpligt. Utan filter står växterna för en stor del av reningen, och en del av vattnet ska bytas regelbundet, utöver att det fylls på. Ta snabbt bort oätet foder, eftersom det försämrar vattenkvaliteten.

LJUS OCH UVB

Arten behöver inget särskilt ljus, och UVB är inte nödvändigt. Vanligt akvarieljus behövs bara om akvariet har levande växter, och det får inte göra vattnet varmare. Kortare dagar på vintern hör till den svala perioden. Djuren är aktiva både dag och natt.

Läs mer: Ljus och UVB

UTFODRING

Arten är inte kräsen och äter allt som rör sig. Kosten bygger på daggmaskar, artemia och upptinade röda mygglarver. Variera med sötvattensräkor, tubifex, vaxmottslarver och levande mygglarver. Kräftdjur som sötvattensräkor och vattenloppor är särskilt viktiga, eftersom de ger karotenoider som bevarar buken röda färg; röda mygglarver gör det bara i ringa grad. Nakensniglar kräks djuren upp på grund av slemmet. Vissa djur tar kommersiellt foder för salamandrar, många inte.

Vuxna djur utfodras två till tre gånger i veckan, mindre på vintern. Ta bort oätet foder. Nyinköpta djur kan avvisa foder i flera dagar, vilket är normalt.

BETEENDE OCH HANTERING

Arten är aktiv, och djuren kan hållas tillsammans i par eller små grupper. Under utfodring blir de starkt födomotiverade och kan bita varandra i lemmar och svansar. Ge därför foder på flera ställen i akvariet, och se till att alla hinner äta. Utanför utfodringen är djuren inte revirhävdande.

Djuren ska helst inte hanteras. Huden är känslig och avger ett milt gift. Vissa djur är periodvis landlevande, särskilt nyinköpta, men de flesta återvänder till vattnet när de har slagit sig till ro.

Avel

KÖNSMOGNAD OCH KÖNSBESTÄMNING

Hanarna är mindre och smalare, med kortare svans och en tydligt uppsvälld kloakregion under parningstiden. Honorna är större och rundare. Djuren blir könsmogna efter 1-3 år, och ungarna lever på land under den tiden.

PARNING

Arten förökar sig från mars till juli, när vattnet är 15-23 °C. En sänkning till 5-15 °C på vintern, i kombination med kortare dagar, sätter igång parningsbeteendet på våren. Egentlig vintervila är inte nödvändig. Många djur förökar sig inte, eftersom de hålls för varma.

Hanen jagar honan, viftar med svansen mot henne och biter då och då. Honan tar därefter upp hanens spermapaket.

ÄGG OCH LARVER

Honan lägger äggen ett i taget på vattenväxter och viker om möjligt bladet över ägget, så att det döljs. Hon lägger i genomsnitt knappt tre ägg om dagen och under säsongen 10-236 ägg, i genomsnitt omkring 96. Omkring 74 % kläcks. Äggen tar 13-24 dagar på sig att kläckas vid 15-23 °C.

Flytta äggen till en egen bassäng på omkring 5 liter, eftersom de vuxna annars äter ägg och larver. Blad med ägg kan läggas direkt i bassängen. Larverna kläcks med yttre gälar och ska utfodras med levande foder: vattenloppor och andra små vattendjur. När larverna är omkring 2 cm tar de ofta upptinat foder, men det är inte säkert.

METAMORFOS

Larverna växer i vatten i omkring 3-5 månader; siffran är lånad från *C. pyrrhogaster*. Metamorfosen visar sig genom att gälarna krymper och djuret lämnar vattnet. Håll larverna så länge som möjligt i vattnet, eftersom djuren krymper under förvandlingen, och ju större larven är, desto större och lättare att föda upp blir ungarna. Nyförvandlade djur är oftast omkring 3 cm, men vissa är helt nere på 2 cm.

När frambenen har kommit och gälarna försvinner ska djuren ha ett landområde eller lågt vattenstånd, så att de inte drunknar. Nyförvandlade djur är ofta vattenskygga och avvisar foder några dagar medan förvandlingen avslutas.

Läs mer: Uppfödning av grodyngel

UPPFÖDNING AV UNGAR

De små ungarna är känsliga och inga bra jägare. Uppfödningen kan ske på land eller halvt i vattnet. På land hålls de i ett naturligt terrarium med fuktigt jordlager, mossa och lövströ, där hoppstjärtar och gråsuggor förökar sig och alltid finns tillgängliga, eller på hushållspapper, där man kan följa varje djur och handutfodra med pincett. Byt papperet när det blir smutsigt.

Halvt i vattnet hålls de i en liten bassäng med 1-3 cm vatten, många vattenväxter som javamossa och lätt tillgång till land. Det kan påskynda tillväxten, men inte alla djur vänjer sig vid det, och det finns risk för drunkning. Tvinga aldrig ungar att leva i vatten.

Utfodra dagligen tills djuren är omkring 4 cm, och därefter varannan dag. Lämplig föda är hoppstjärtar, bananflugor, vitmask, små daggmaskar, pyttesmå syrsor och gråsuggor. I vatten tas vattenloppor och andra små kräftdjur. Sortera djuren efter storlek, eftersom de största kan äta de minsta.

Läs mer: Foderdjur: hållning och avel

Hälsa och vanliga misstag

Arten är härdig när vattnet är svalt och rent. De vanligaste problemen är:

- För hög temperatur. Det ger stress, dålig aptit, svamp- och bakterieinfektioner och kan vara dödligt.
- Dålig vattenkvalitet. Ruttnande foder och gamla växter ger bakterie- och svampinfektioner på huden.
- Tarmstopp efter intag av grus. Använd bar botten eller fin sand.
- Djur som stannar på land och vägrar gå i vatten. Kontrollera vatten och temperatur, och ge ett landområde där djuret inte kan torka sig helt.

Arten kan, liksom asiatiska salamandrar överlag, bära Bsal (*Batrachochytrium salamandrivorans*), en svampsjukdom som är dödlig för många salamandrar, utan att själv visa tecken. Sätt nya djur i karantän i flera veckor, använd egna redskap för varje akvarium, och tvätta händerna mellan akvarier. Släpp aldrig ut djur eller vatten i naturen. Uppsök en veterinär med kunskap om amfibier om djur magrar, får sår eller vita beläggningar, sväller upp eller har ovanligt beteende.

Läs mer: Karantän och hygien

Fråga alltid dina kunniga bekanta

Guiden är ett bra ställe att börja på, men den kan inte ersätta erfarenhet. Djur är olika, och mycket av det viktigaste lär man sig av dem som har hållit arten i åratal. Prata med en uppfödare, en erfaren djurhållare eller en veterinär med kunskap om kräldjur och groddjur innan du skaffar djuret - och igen om något verkar fel.